

Różnorodność, integracja i równe prawa w UE

Wprowadzenie

Unia Europejska opiera się na takich wartościach jak **godność ludzka, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka**. Promowanie tych wartości i integracyjnej polityki UE na rzecz równych praw ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia **wszystkim osobom, niezależnie od płci, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego, wyznania lub sprawności, możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym**.

Różnorodność, integracja i równe prawa są niezbędnymi elementami funkcjonującego systemu demokratycznego. Aktywne obywatelstwo rozwija się, gdy ludzie **czują się doceniani, chronieni i wspierani** oraz mogą wyrażać swoją tożsamość i **angażować się w edukację, zatrudnienie, politykę i życie obywatelskie bez obawy przed dyskryminacją**.

W coraz bardziej zróżnicowanym społeczeństwie niezwykle ważne jest **wyposażenie młodych ludzi w narzędzia pozwalające im zrozumieć prawa człowieka i docenić różnice**. Edukacja, polityka i inicjatywy młodzieżowe promujące różnorodność, integrację i równe prawa mogą wzmacniać **empatię, krytyczne myślenie i odpowiedzialność obywatelską**.

Kluczowe pojęcia i definicje

- ◆ **Różnorodność** odnosi się do obecności różnic w danym środowisku, w tym między innymi różnej rasy, pochodzenia etnicznego, płci, wieku, orientacji seksualnej, niepełnosprawności, wyznania i statusu społeczno-ekonomicznego.
- ◆ **Integracja** polega na tworzeniu środowiska, w którym każda osoba czuje się szanowana, akceptowana, wspierana i może w pełni uczestniczyć w życiu społecznym.

- ◆ **Równość** uznaje, że różni ludzie mają różne potrzeby i napotykają różne przeszkody, dlatego sprawiedliwość wymaga indywidualnego podejścia i dostępu do możliwości, a nie traktowania wszystkich jednakowo.
- ◆ **Równe prawa** gwarantują wszystkim osobom takie same zabezpieczenia prawne i możliwości, niezależnie od cech osobistych.

UE systematycznie broni tych zasad poprzez różne polityki:

- ◆ **Karta praw podstawowych Unii Europejskiej** zawiera prawa i wolności podstawowe uznane przez UE, w tym godność, równość i prawa obywatelskie, i jest prawnie wiążąca we wszystkich państwach członkowskich.
- ◆ **Europejski filar praw socjalnych** określa 20 kluczowych zasad wspierających sprawiedliwe i integracyjne społeczeństwa, kładąc silny nacisk na równe szanse, dostęp do edukacji, równouprawnienie płci i integrację osób niepełnosprawnych.
- ◆ **Agencja Praw Podstawowych** (FRA) przeprowadza regularne badania i analizy w krajach UE oraz sporządza kompleksowe raporty w celu identyfikacji i zwalczania różnych rodzajów dyskryminacji oraz ich skutków.
- ◆ **Dyrektywy UE dotyczące przeciwdziałania dyskryminacji**, takie jak **dyrektywa w sprawie równości rasowej** i **dyrektywa w sprawie równości w zatrudnieniu**, zakazują dyskryminacji ze względu na płeć, orientację seksualną, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię, niepełnosprawność lub wiek w takich obszarach jak zatrudnienie, edukacja i dostęp do usług.

Przykłady z życia

- ◆ Komisja Europejska wprowadziła różne strategie:
 - ✓ **Strategia na rzecz równości płci na lata 2020–2025** ma na celu wyeliminowanie różnic między płciami i zwalczanie przemocy ze względu na płeć poprzez promowanie równych wynagrodzeń, przywództwa i równowagi między życiem zawodowym a prywatnym w całej UE.

- ✓ **Strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2026-2030** promuje prawa osób LGBTQ+ w całej Europie poprzez zwalczanie dyskryminacji, poprawę uznania prawnego i ochrony oraz wspieranie integracyjnych polityk publicznych.
- ✓ **Plan działania UE na rzecz zwalczania rasizmu na lata 2020–2025** przedstawia konkretne środki mające na celu walkę z dyskryminacją etniczną w UE poprzez ulepszone prawodawstwo, edukację sprzyjającą włączeniu społecznemu oraz silniejszą koordynację na szczeblu krajowym i unijnym.
- ✓ **Strategia UE w sprawie niepełnosprawności na lata 2021–2030** promuje równy udział osób niepełnosprawnych we wszystkich aspektach życia poprzez inicjatywy takie jak europejska karta osoby niepełnosprawnej.
- ◆ **Krajowe karty różnorodności** zachęcają organizacje publiczne i prywatne do zaangażowania się w działania na rzecz integracyjnej rekrutacji i przeciwdziałania dyskryminacji w miejscu pracy.
- ◆ **Strategia Erasmus+ na rzecz integracji i różnorodności** zachęca do udziału młodych ludzi mających mniejsze szanse, w tym osoby niepełnosprawne lub mające trudności w nauce, migrantów lub osoby pochodzące ze społeczności marginalizowanych.
- ◆ **Strategia UE na rzecz młodzieży** zapewnia dostęp do możliwości takich jak Erasmus+ wszystkim młodym ludziom, w tym osobom niepełnosprawnym lub dysponującym mniejszymi zasobami. Inne organizacje, takie jak **Europejskie Forum Młodzieży** i **ILGA-Europe**, wspierają aktywizm młodzieżowy poprzez kampanie promujące edukację integracyjną, przepisy antydyskryminacyjne i język neutralny pod względem płci.

Dane i statystyki

- ◆ **Kobiety stanowią około 51% całkowitej populacji UE.**
- ◆ Globalne szacunki pokazują, że **17% osób z pokolenia Z identyfikuje się jako należące do społeczności LGBT+**, w porównaniu z **11% osób z**

pokolenia millenialsów i 6% osób z pokolenia X (Ipsos Global Advisor, 2024). Około **4% pokolenia Z identyfikuje się jako osoby transpłciowe, niebinarne, nieprzystosowane płciowo lub o płynnej tożsamości płciowej**, a wśród starszych pokoleń około 1% (Ipsos LGBT+ Global Survey, 2021).

- ◆ Około **101 milionów osób w UE ma jakąś formę niepełnosprawności**, a **26,8% dorosłych mieszkańców UE zgłasza długotrwałe ograniczenia**, w tym 7,2% poważne ograniczenia (Eurostat, 2023).
- ◆ W 2022 r. w UE mieszkało **24 mln obywateli państw spoza UE**, w tym imigranci i uchodźcy (European Parliament, 2022). **W UE mieszka około 6 milionów Romów** (EPRS, 2025).
- ◆ **Religie niechrześcijańskie** (takie jak islam, hinduizm, buddyzm i inne) dotyczą **6–7% ludności Europy** (Religion Monitor, 2023).

Wyzwania i kontrowersje

Pomimo różnorodności polityk i strategii w całej UE, grupy mniejszościowe nadal często spotykają się z dyskryminacją i fałszywym przedstawianiem:

◆ Płeć:

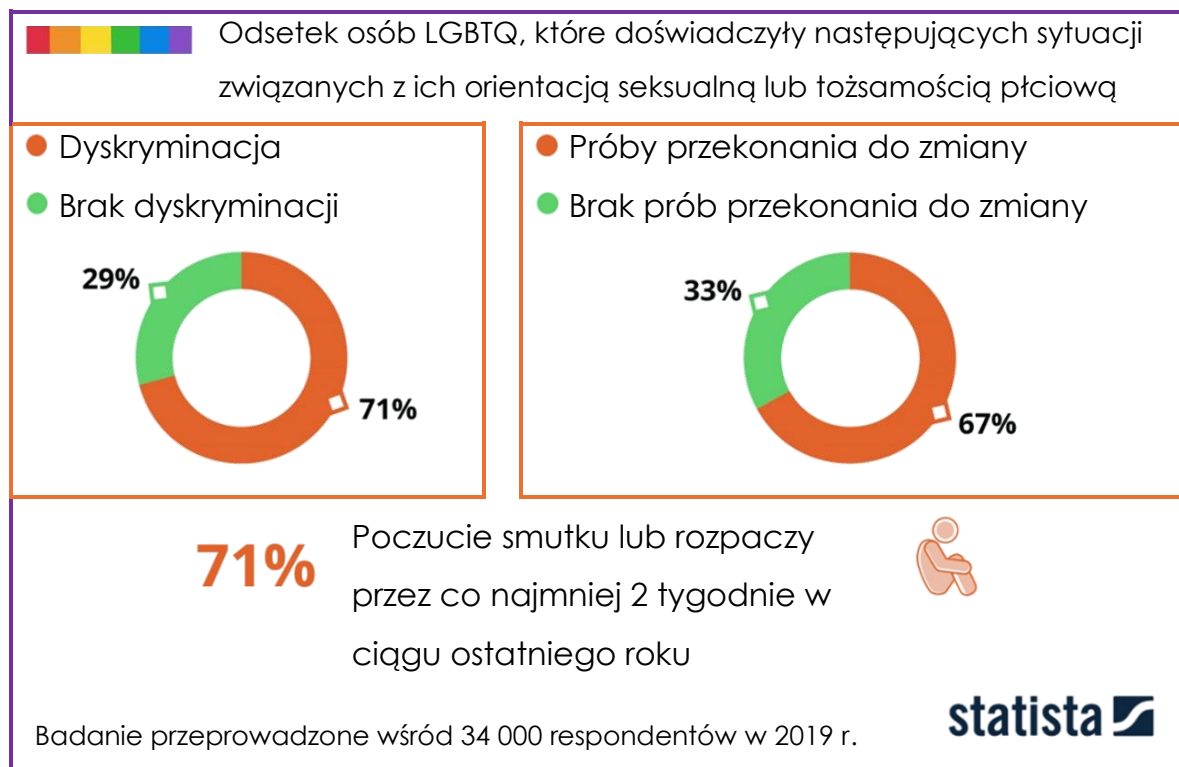
- ✦ W całej UE **różnica w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn wynosi 12%**, a **różnica w zatrudnieniu – 10%** (European Commission, 2025), co oznacza, że kobiety zarabiają mniej i mają mniej możliwości zatrudnienia niż mężczyźni.
- ✦ **6,1% zatrudnionych kobiet zgłasza, że czuje się dyskryminowana w miejscu pracy**, w porównaniu z 3,6% mężczyzn (badanie siły roboczej Eurostatu, 2021 r.).

◆ LGBTQ+:

- ✦ **36% osób LGBTQ+ w Europie zgłasza, że doświadcza dyskryminacji w życiu codziennym**, a **14% twierdzi, że w ciągu ostatnich pięciu lat padło ofiarą przemocy fizycznej lub seksualnej**, przy czym najwyższy odsetek odnotowano wśród osób transpłciowych i interseksualnych (FRA, 2023).

✦ Trevor Project podaje znacznie wyższe liczby:

◆ Niepełnosprawność:

- ✦ Tylko **50% osób niepełnosprawnych jest zatrudnionych**, co oznacza **24-procentową różnicę w zatrudnieniu** w porównaniu z osobami pełnosprawnymi (Eurostat, 2022).
- ✦ Wiele krajów UE nadal utrzymuje **ograniczenia w głosowaniu** dla osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychospołeczną (FRA, 2024).

◆ Pochodzenie etniczne:

- ✦ **45% osób pochodzenia afrykańskiego** w UE zgłasza doświadczanie **dyskryminacji rasowej** (FRA, 2019), a aż 76% z nich nie pracuje, nie kształci się ani nie szkoli, w porównaniu z 8% ogółu społeczeństwa (FRA, 2018).
- ✦ **24% imigrantów lub osób pochodzenia zagranicznego zgłasza, że przynajmniej raz w roku spotyka się z dyskryminacją** (FRA, 2017).
- ✦ **71% osób doświadczających dyskryminacji etnicznej nie wie, gdzie szukać pomocy, a tylko 12% zgłasza takie przypadki** (FRA EU-MIDIS II, 2017).

◆ Religia

- ✦ **47% muzułmańskich respondentów** w 13 państwach członkowskich zgłosiło, że w ciągu ostatnich pięciu lat doświadczyło rasizmu lub dyskryminacji religijnej, **zwłaszcza kobiety noszące hidżaby i młodzi muzułmanie** (FRA, 2024).

Jak wynika z tych danych, UE nadal boryka się z trudnościami we wdrażaniu programu i polityki integracji społecznej z różnych powodów:

- ◆ **Różnice w implementacji na poziomie krajowym:** Polityka UE często pozostawia pole do interpretacji, co skutkuje nierównym egzekwowaniem przepisów w poszczególnych państwach członkowskich.
- ◆ **Rosnąca bigoteria i retoryka antyrównościowa:** Kampanie dezinformacyjne, polaryzacja polityczna i ataki na marginalizowane społeczności ograniczają możliwości osób, które są ich celem, w zakresie poszukiwania lub uzyskiwania wsparcia.
- ◆ **Reprezentacja instytucjonalna:** Zarządzanie różnorodnością w instytucjach UE pozostaje wyzwaniem ze względu na brak równowagi lub niedostateczną reprezentację mniejszości wśród pracowników, co powoduje, że większość decyzji podejmowana jest przez osoby, które nie borykają się z tymi samymi problemami i mogą być mniej świadome sytuacji i potrzeb innych osób.
- ◆ **Problemy z dostępnością:** Pomimo ram prawnych, usługi publiczne, narzędzia edukacyjne, środowiska pracy i przestrzenie cyfrowe nie zawsze są w pełni dostępne dla osób niepełnosprawnych lub z zaburzeniami neurologicznymi.

Nieustanne zaangażowanie decydentów politycznych, nauczycieli i społeczeństwa obywatelskiego, w tym młodzieży i przyszłych pokoleń, ma zasadnicze znaczenie dla pokonania tych wyzwań i zmniejszenia wskaźników dyskryminacji w Europie i poza nią.

Zasoby i dodatkowe informacje

Filmy

- ✦ CIPD. (2024, March 25). *Equality, diversity and inclusion explained*. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=UzTW4RkV-K0>
- ✦ euronews. (2024, November 22). *Inclusion of people with disabilities in the EU | Explainer - EP2*. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=682FBzPdXiY>
- ✦ SIPDC Trainer. (2021, September 28). *DEI - Overview of Diversity, equity, and Inclusion*. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=kGd8seSSQH8>
- ✦ VinciWorks. (2025, March 7). *VinciWorks Webinar: Equality, Diversity and Inclusion in 2025*. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=W5bGrNB9Dc>

Dodatkowe informacje

- ✦ ESMA. (2024). *Diversity, Equity & Inclusion Strategy*. https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-02/ESMA64-337-1805_Diversity_Equity_and_Inclusion_Strategy.pdf
- ✦ European Commission. (2025). *Persons with disabilities*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/disability/persons-disabilities_en
- ✦ European Commission. (brak daty). *Justice and fundamental rights*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights_en
- ✦ European Youth Forum & Pollithy, C., Cojocari, D., Siemasz, K., Kalantaridis, K., Chatzimichail, P., Moulana, P., Farren, R., Rowies, T., Molay, V. (2018). *Diversity and Inclusion Guidelines*. <https://www.youthforum.org/files/Diversity20and20inclusion20guidelines.pdf>
- ✦ Felix, A. (2024). *Joint statement: "Building an inclusive European Union of Equality"*. European Disability Forum. <https://www.edf-feph.org/publications/joint-statement-building-an-inclusive-european-union-of-equality/>

- ✦ Manessi, Silvia. (2020). *Equality and Diversity Management Inside the Institutions of the European Union*. Journal for Foreign Languages. 12. 223-240. 10.4312/vestnik.12.223-240.
https://www.researchgate.net/publication/348020160_Equality_and_Diversity_Management_Inside_the_Institutions_of_the_European_Union
- ✦ Mantu, S. (2024). *Economic or social EU citizenship – The never-ending quest for transnational social rights*. Nordisk Socialrättslig Tidskrift, 2024 38, 81–104. <https://doi.org/10.53292/3c7046b7.bbd08bfc>

Źródła dostępne na dzień 15 września 2025 r.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Kod projektu: KA220-YOU-000286883